

४३ ॥ श्रद्धाआस्तिक्यबुद्धिःसैवधर्मस्यमुख्यलक्षणंज्ञापकं श्रद्धाहीनंसर्वव्यर्थमित्यर्थः देवयानाःदेवयानमार्गप्राप्त्युपायाः ॥ ४४ ॥ एतेषांअन्यतमंधर्मयःपृथक्भित्तंएकमेवअध्यास्तेदृढमाश्रयतिसःका
 लमेणचित्तशुद्धिपरिपाकेसतिभूतानांप्रभवाप्ययौस्वनिष्ठावितिसदैवनिमेषोन्मेषमात्रेकालेऽनवरतंपश्यति एतेनदृष्टिरेवसृष्टिरित्युक्तंभवति ॥ ४५ ॥ हेतुनायुक्त्या विषयस्थानिबुद्धिगोचराणिबुद्धिस्था
 ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ विशेषाःशब्दादयोविशेषगुणाः एकाचेतिपुरुषग्रहणं ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ सर्वलोकान्समश्नुतेसार्वात्म्यंलभते यएवंवेदाहंब्रह्मास्मीतिसइदंसर्वंभवतीतिश्रुतेः ॥ ५० ॥ इत्याश्वमेधिके
 पर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेपंचत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३५ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ उक्तान्येवतत्त्वानिविवरीतुमुत्तरोपंत्यआरभ्यते तदिति तत्तत्रतेषुतत्त्वेषुव्याख्यातेषुमध्येअनुद्रिक्तंत्रिगुणमव्यक्तंवि

वानप्रस्थंद्विजातीनांत्रयाणामुपदिश्यते ॥ सर्वेषामेववर्णानांगार्हस्थ्यंतद्विधीयते ॥ ४३ ॥ श्रद्धालक्षणमित्येवंधर्मधीराःप्रचक्षते ॥ इत्येवंदेवयानावःपंथानः
 परिकीर्त्तिताः ॥ सद्विरध्यासिताधीरैःकर्मभिर्धर्मसेतवः ॥ ४४ ॥ एतेषांपृथग्ध्यास्तेयोधर्मसंशितव्रतः ॥ कालात्पश्यतिभूतानांसदैवप्रभवाप्ययौ ॥ ४५ ॥ अत
 स्तत्त्वानिवक्ष्यामियाथातथ्येनहेतुना ॥ विषयस्थानिसर्वाणिवर्त्तमानानिभागशः ॥ ४६ ॥ महानात्मातथाव्यक्तमहंकारस्तथैवच ॥ इंद्रियाणिदशैकंचमहा
 भूतानिपंचच ॥ ४७ ॥ विशेषाःपंचभूतानामितिसर्गःसनातनः ॥ चतुर्विंशतिरेकाचतत्त्वसंख्याप्रकीर्त्तिता ॥ ४८ ॥ तत्त्वानामथयोवेदसर्वेषांप्रभवाप्ययौ ॥ स
 धीरःसर्वभूतेषुनमोहमधिगच्छति ॥ ४९ ॥ तत्त्वानियोवेदयतेयथातथंगुणांश्चसर्वानखिलाश्चदेवताः ॥ विधूतपाप्माप्रविमुच्यबंधनंसर्वलोकानमलान्समश्नु
 ते ॥ ५० ॥ इतिश्रीमहाभारतेआश्वमेधिकेपर्वणिअनुगीतापर्वणिगुरुशिष्यसंवादेपंचत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३५ ॥ ॥ ७ ॥ ब्रह्मोवाच तदव्यक्तमनु
 द्रिक्तंसर्वव्यापिध्रुवंस्थिरं ॥ नवद्वारंपुरंविद्यात्रिगुणंपंचधातुकं ॥ १ ॥ एकादशपरिक्षेपंमनोव्याकरणात्मकं ॥ बुद्धिस्वामिकमित्येतत्परमेकादशंभवेत् ॥ २ ॥

यात्साम्योपेतंगुणत्रयमव्यक्तपदार्थः तच्चसर्वकार्यव्यापि ध्रुवंअविनाशि स्थिरंअचंचलंनिरारंभमितियावत् तदेवाव्यक्तमुद्रिक्तंसत्पंचधातुकंभूतपंचकंनवद्वारंपुरंचविद्यातृतेषांतत्कार्यत्वात् पंचरवादीनि न
 वतुभोक्तारंप्रतिविषयप्रवेशद्वाराणि पंचश्रोत्रादीनिमनोबुद्धिप्राणोभिमानाख्योहंकारश्च पुरंशरीरं ॥ १ ॥ परितःक्षिप्यतेविषयभोगवासूनयाजीवात्मायैस्तेपरिक्षेपाइंद्रियाणि मनसैवव्याकरणंव्यक्तीभावो
 येषांतिसंकल्पयानयोविषयाःतदात्मकंपुरंबुद्धिस्वामिकंचपुरं एतदेवपुरंपरंब्रह्म तत्राध्यस्तत्वात् एकादशं इंद्रियंमनस्तन्मात्रंच नकेवलंभोग्यमेवमनःकल्पितंअपितुभोक्ताभोग्यंभोगोपकरणंचसर्वमनोमात्र
 मित्यर्थः तद्वाइदंमनस्येवपरमंप्रतिष्ठितंयदिदंकिचेतिश्रुतेः ॥ २ ॥